

Øget fokus på dyrevelfærd og sundhed på mindre økologiske bedrifter med kvæg, får, geder og svin

Merete Studnitz
VFL, Økologi
mes@vfl.dk

Baggrund for projektet

- Øko-kontrollen viser at fokus på dyrevelfærd skal øges
- Mindre bedrifter har ingen/sparsom kontakt til rådgiver, dyrlæge og ERFA-grupper
- Forbrugernes tillid til øget velfærd på Øko-bedrifter skal bevares
- Projektet skal skabe kontakt til målgruppen

Målgruppen!

879 mindre, økologiske bedrifter

Definition af mindre økologiske bedrifter:

Større end kravet til erhvervsmæssigt dyrehold, og mindre end besætninger som får obligatorisk sundhedsrådgivning

Hvorfor holder vi dyr?

- Producere eget kød, skind, uld
- Afgræsse arealer
- Sælge egne produkter
- Det er hyggeligt
- For børnenes skyld
- For dyrenes skyld

Som dyreholdere er vi:

- Deltidslandmænd
- Autodidakte
- Novicer
- Ildsjæle
- Iværksættere
- Idealister

GOD VILJE

ENGAGEMENT

Derudover fuldtidsjob, familie, bestyrelsesposter

Det skal alle dyreholdere vide:

- Sådan ser dyret ud, når det har det godt
- Sådan ser dyret ud, når der er noget galt
- Hvornår skal man gribe ind?
- Hvornår er der brug for dyrlæge?
- Dyrets behov for foder og vand
- Dyrets behov for temperaturregulering
- Og.....
- Kende økologiregler

Informationsmateriale

○ Faktaark:

Kvæg

Får og geder

Svin

Oversigt over regler

○ Hjemmeside:

www.landbrugsinfo.dk/Oekologi/dyrevelfaerd

Aktiviteter i projektet

- Workshop afholdt januar 2013 med lokalkonsulenter, landmænd, dyrlæger, Dyrenes Beskyttelse
- Informationsmateriale udfærdiget; faktaark, hjemmeside, artikler
- 3 lokalt arrangerede aftener (Gefion, Syddansk Økologi og LandboThy)
- Øko-kontrollen medtager faktaark
- Uddelt på dyrskuer

Målgruppen! (delvis)til fælles med:

- Fødevarestyrelsens kampagne
- Kursusrække om strategi for mindre økologiske bedrifter, ØL
- Grupperådgivning for deltidslandmænd, VFL

Ressourcepersoner:

- Velfærdsekspert
- Dyrenes beskyttelse

Kampagne oplæg!
Opstaldning og pasning af ammekøer med opdræt i vinterperioden 2014-15.

Projektgruppe:

Stig Jessen Veterinærrejseholdet, Projektleder

Lisbeth Jørgensen , Vet. Nord

Signe Balslev Vet. Øst.

Helle Feldstedt, Dyrevelfærd og Veterinærmedicin

Jakob Tørnæs Vet.Syd

Nina Louise Berglund, Koordinator i Kontrolstyring.

Hvad er ammekøer og ammeko's besætninger?

Typisk køer af kødkvægsrace eller krydsninger, der opdrættes sammen med deres afkom, mhp. produktion af kød.

Køerne der holdes sammen med deres kalve og ammer disse indtil fravænnings, og indtil kalvene bliver kønsmodne.

Ofte mindre besætninger, hvor dyrene holdes på græs i sommerhalvåret og evt. er udegående i vinterhalvåret.

Ikke nødvendigvis øko
Ikke nødvendigvis små

Kampagnen:

- Information og oplysning om regler for hold af udegående dyr i vinterperioden og hold af udegående dyr generelt
  - Orientering af erhverv
  - Pressemeddelse
  - Evt. deltagelse i lokale møder med erhverv og brancheforeninger
- Spørgeskema undersøgelse ved kontrol for effekt af informations indsats
- Kontrol i 200 besætninger med ammekøer og opdræt
  - Landsdækkende kampagne
  - Udføres af de 3 lokale veterinærenheder og Veterinærrejseholdet
  - Alle kontroller er uanmeldte
- Kontrolperiode : dec.2014 , jan og feb. 2015
- Resultatopgørelse og afrapportering Marts – April 2015

Fokus for kontrollen:

- Krav for udegående dyr i vinterperioden
  - Egnethed
(foderstand, hårlag, svækkede dyr)
  - Ly og læ / adgang til læskur
  - Adgang til vand
  - Rent og tørt leje
  - Dagligt tilsyn
- Husning og opstaldning:
  - Rent og tørt leje
  - Plads i båse eller bokse
  - Egnede inventar
  - Evt. opbinding af kalve
  - Fodring og vanding

Udpegning af besætninger til kontrol:

- 200 besætninger + reserve liste på 100 besætninger
- Dyreart Kode: 12 (kvæg)
- Brugsart Kode: 11 (kødkvæg), 12 (kød ungdyr), 13 (kød økologisk), og 53 (hobby dyr)
- Mindre besætninger med både voksne hundyr(køer) og ungdyr
- Landsdækkende
- Udpegningskriterie: Tilfældig

Vurdering af dyrevelfærd

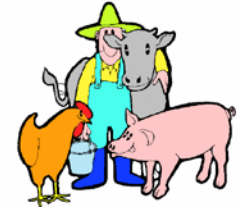
Sine Norlander Andreasen
Dyrlæge, PhD
Videncenter for Svineproduktion
snan@lf.dk

Vurdering af velfærd – hvilke mål

○ Management-baserede mål

- ★ Interview af person med dyrehold
  - ★ Antal dyr pr enhed, procedurer, adgang til græs, fravæning

○ Ressource-baserede mål (miljøet)

- ★ Data generes ofte ved målinger
  - ★ Areal(krav), Adgang til vand, Rodemateriale (svin), Udformning af bure (høns, mink), Ko-børster

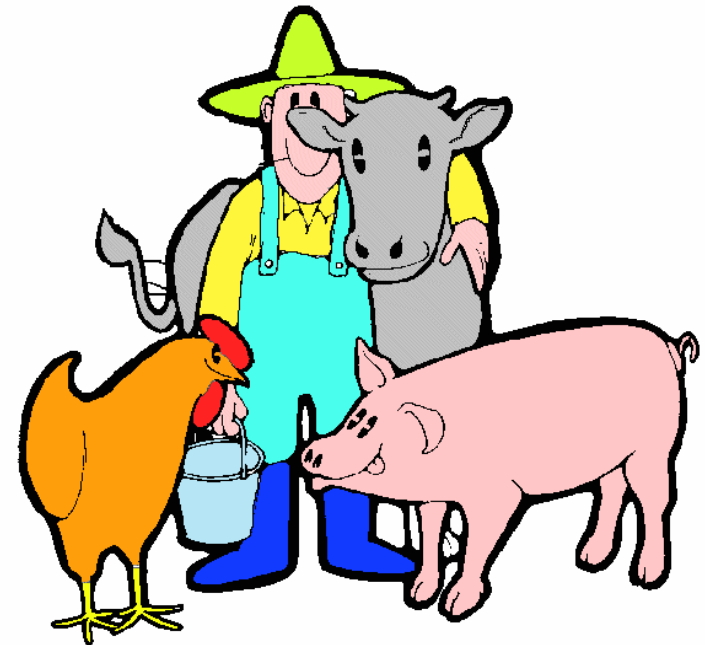
○ Dyre-baserede mål

- ★ Observation af dyrene
  - ★ Huld, sygdom, adfærd
  - ★ Fordele: Refleksion af dyrets oplevelse
  - ★ Ulemper: Variere over tid, svære at måle, er det en refleksion af dyrets oplevelse?

Management-baserede mål

- Eksempler på mål
  - Antal dyr pr. enhed
  - Adgang til græs/udeareal
  - Aflivning
  - Alder ved fravænning

- Fordele
  - Vigtige for dyret

- Ulemper
  - Svære at kontrollere/måle

”Enhver der holder dyr skal sørge for at de behandles omsorgsfuldt ...”

(§2, Dyreværnsloven)

Ressource-baserede mål

- Eksempler på mål
  - Arealkrav
  - Adgang til rent vand
  - Rodemateriale
  - Udformning af bure (mink/høns)
  - Ko-børster

- Fordele
  - God gentagelighed i målingerne
  - Konstant over tid
  - Nemme at gå til

- Ulemper
  - Meget indirekte mål for velfærd

“... de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov...”

(§2, Dyreværnsloven)

Dyre-baserede mål

- Eksempler på mål
  - Huld
  - Sygdom
  - Adfærd

- Fordele
  - Dyrets oplevelse

- Ulemper
  - Varierer over tid
  - Svære at måle

“Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe” (§1, Dyreværnsloven)

Mødes i mindre grupper – Er det noget for jer?

- **Staldskole** med facilitator fra lokalt rådgivningskontor
- **Grupperådgivning** – rådgiver for flere på én gang
- **Erfagruppe** ledet af lokal rådgiver (ekspert)

Mødes i mindre grupper – muligheder:

- **Besøg af dyrlæge** – Fødevarestyrelsens Kontrolkampagne - dyrevelfærd i kødkvægsbesætninger
- **Besøg af dyrevelfærdsekspert** velfærdsvurdering
- **Besøg af Dyrenes Beskyttelse**

Kursusrække i ØL gav 8 tilmeldte:

Dragør	Får og grise
Hedehusene	Kvæg og grise
Lejre	Får og grise
Hvalsø	Kødkvæg
Holbæk	Får
Marslev	Får og kvæg
Odense	Får og grise
?	Geder og grise

Under formålet:

Sikre dyrevelfærd på mindre økologiske bedrifter

Tilbydes (januar – august 2015):

- Staldskolefacilitator (3 stk)
- Grupperådgivning (3 stk)
- Enkeltforedrag (3 stk)
- Erfagruppe (3 stk)

Ønsker at nå flest muligt

Skriv jer på sedlen her

Medbring gerne deltagere til en gruppe

Send en mail til Merete: mes@vfl.dk

Jeg kontakter jer mellem 15.1 og 31.1

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Støttet af
Fødevarerministeriet og EU

Landdistrikter.dk

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Danmark og EU investerer i landdistrikterne.